

Цыганенко О.І.,
доктор медичних наук, професор кафедри спортивної медицини,
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Уряднікова І.В.
кандидат технічних наук, доцент кафедри спортивної медицини,
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Склярєва Н.А.
старший викладач кафедри спортивної медицини, Національний університет
фізичного виховання і спорту України
Оксамитна Л.Ф.
старший викладач кафедри спортивної медицини,
Національний університет фізичного виховання і спорту України

ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНКИ СТУПЕНЮ ПОЗИТИВНОЇ ОСОБИСТОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Метою роботи є розробка та апробація технології оцінки позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності в сфері фізичної культури і спорту. Використані методи теоретичного аналізу наукової літератури: узагальнення, синтез, формалізація, абстрагування. На основі проведеного аналізу наукової та науково – методичної літератури розроблена, а потім і апробована на практиці технологія оцінки ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності у сфері фізичної культури і спорту. На основі проведених досліджень зроблені висновки, що технологія оцінки ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності може використовуватися на практиці.

Ключові слова: позитивна мотивація, охорона довкілля, природоохоронна діяльність, спорт, фізична культура.

Цыганенко О.И., Урядникова И.В., Склярєва Н.А., Оксамитная Л.Ф. Технология оценки степени позитивной личной мотивации к охране окружающей среды и природоохранной деятельности в сфере физической культуры и спорта. Целью работы является разработка и апробация технологии оценки позитивной личной мотивации к охране окружающей среды и природоохранной деятельности. Используются методы теоретического анализа научной литературы: обобщение, синтез, формализация, абстрагирование. На основе проведенного анализа научной и научно-методической литературы разработана, а затем и апробирована технология оценки степени позитивной личной мотивации к охране окружающей среды и природоохранной деятельности в сфере физической культуры и спорта. На основе проведенных исследований сделаны выводы, что технология оценки степени позитивной личной мотивации к охране окружающей среды и природоохранной деятельности может использоваться на практике.

Ключевые слова: позитивная мотивация, охрана окружающей среды, природоохранная деятельность, спорт, физическая культура.

Tsyganenko O., Uriadnikova I., Sklyarova N., Oksamytnaya L. Technology assessment of the degree of positive personal motivation for environmental protection and environmental activities in the field of physical culture and sports. The aim of the work is the development and testing of a technology for assessing positive personal motivation for environmental protection and environmental protection activities. The methods of theoretical analysis of scientific literature are used: generalization, synthesis, formalization, abstraction. Based on the analysis of scientific and scientific-methodological literature, a technology for assessing the degree of positive personal motivation for environmental protection and environmental activities in the field of physical culture and sports has been developed and tested. Based on the conducted research, it was concluded that the technology for assessing the degree of positive personal motivation to protect the environment and environmental activities can be used in practice.

Keywords: positive motivation, environmental protection, environmental protection activities, sports, physical culture.

Постановка проблеми. Значне місце в роботі фізкультурно-спортивних організацій повинна займати діяльність з охорони довкілля та природи. Важливою складовою такої діяльності є наявність позитивної мотивації до досягнення ефективних результатів. При цьому необхідно відмітити, що така мотивація має велике значення і в інших галузях, сферах, організаційних системах таких як медицина, в системах екологічного менеджменту (СЕМ), в закладах вищої освіти (ЗВО) тощо [1,3,4,5-9].

Важливо відмітити, що позитивна мотивація, в тому числі і у сфері фізичної культури і спорту, може враховуватися та оцінюватися як відносно юридичних осіб (фізкультурно - спортивних організацій, закладів), так і відносно фізичних осіб, які займаються фізкультурно-спортивною діяльністю, як особиста (індивідуальна) позитивна мотивація індивідуумів. В цьому плані, у першу чергу, актуальна оцінка ступеню позитивної особистої мотивації фізичних осіб. Це обумовлено тим, що саме вони є безпосередніми виконавцями заходів з охорони довкілля та природоохоронної діяльності у сфері фізичної культури та спорту [1,3,4].

Однак, ще не розроблені технології (методи) оцінки позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та

природоохоронної діяльності у сфері фізичної культури і спорту, що робить таку розробку актуальною та своєчасною.

Мета роботи. Розробка та апробація технології оцінки ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

Методи та організація досліджень: відповідно до поставленої мети було проведене системне дослідження наукової та науково-методичної літератури. На його основі проводилась розробка технології оцінки ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності в сфері фізичної культури і спорту. При проведенні досліджень використані методи теоретичного аналізу наукової літератури: узагальнення, синтез, формалізація, абстрагування [2]. Визначення ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності проводилось у 73 студентів, які навчаються в Національного університету фізичного виховання і спорту України на першому – четвертому курсах за напрямком «Фізична культура і спорт» з вивченням дисципліни «Основи екології» (з елементами введення положень екології спорту і фізичної культури).

Результати дослідження та їх обговорення. Проведений аналіз наукової, науково - методичної літератури показав, що стосовно юридичних осіб (організацій, установ тощо) дозволив виділити такі основні напрямки (шляхи) підвищення ступеню позитивної мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності, а саме надання певних пільг при визначенні політики стосовно податків та стратегії ціноутворення [3].

Відносно позитивної особистої мотивації виділяють матеріальні та нематеріальні підходи до підвищення її рівня [3,4].

Серед основних нематеріальних підходів (шляхів) до підвищення ступеню позитивної особистої мотивації виділяють такі як [3,4]:

- мотивація до різносторонніх навичок професійної діяльності шляхом підвищення професійного рівня у навчальних закладах різного рівня акредитації;
- мотивація до цілісності робочого процесу, де кожний виконавець повинен бути поміченим і оціненим;
- мотивація до відчуття важливості виконання роботи;
- мотивація до наявності оборотного зв'язку, а саме виробник (або надавач послуг) – споживач (продукції або послуг).

Серед основних матеріальних підходів (шляхів) до підвищення ступеню позитивної особистої мотивації зазначають такі, як [3,4]:

- мотивація шляхом підвищення заробітної плати;
- мотивація шляхом використання преміювання (виплати премій).

Однак, організація та проведення як матеріального, так і нематеріального заохочення фізичних осіб з метою підвищення їх позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності з наступним визначенням його ефективності, потребує розробки спеціальних технологій проведення оцінки динаміки зміни ступеню позитивної особистої мотивації. Це стосується і осіб, які задіяні в сфері фізичної культури і спорту.

Проведений в цьому напрямку аналіз наукової та науково-методичної літератури показав, що для оцінки динаміки зміни ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності можуть бути використані технології (методики) анкетного опитування [4].

Для оцінки ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності в сфері фізичної культури і спорту була розроблена спеціальна анкета опитування. Анкета опитування містить такі запитання:

1. Чи вважаєте Ви доцільним проведення заходів з охорони довкілля та природоохоронних заходів на фізкультурно-спортивних об'єктах:

- вважаю дуже доцільним – 1 бал;
- вважаю доцільним – 2 бали;
- не можу визначитися – 3 бали;
- не вважаю доцільним – 4 бали;
- не має ніякого сенсу – 5 балів.

2. Чи вважаєте ви доцільним (мотивованим) впровадження системи економічного управління (додатково до адміністративного) охороною довкілля та природоохоронною діяльністю на фізкультурно-спортивних об'єктах:

- вважаю дуже доцільним – 1 бал;
- вважаю доцільним – 2 бали;
- не можу визначитися – 3 бали;
- не вважаю доцільним – 4 бали;
- не має ніякого сенсу – 5 балів.

3. Чи вважаєте Ви доцільним впровадженням заходів з підвищення позитивної особистої мотивації (бажання) до проведення заходів з охорони довкілля та природоохоронної діяльності:

- вважаю дуже доцільним – 1 бал;
- вважаю доцільним – 2 бали;
- не можу визначитися – 3 бали;
- не вважаю доцільним – 4 бали;
- не має ніякого сенсу – 5 балів.

4. Як Ви відносите до необхідності впровадження матеріального заохочення працівників (персоналу) до підвищення позитивної особистої мотивації до заходів з охорони довкілля та природоохоронної діяльності:

- вважаю дуже доцільним – 1 бал;
- вважаю доцільним – 2 бали;
- не можу визначитися – 3 бали;
- не вважаю доцільним – 4 бали;
- не має ніякого сенсу – 5 балів.

5. Як Ви відносите до необхідності впровадження нематеріального (не грошового) заохочення працівників (персоналу) до підвищення позитивної особистої мотивації до заходів з охорони довкілля та природоохоронної діяльності на фізкультурно - спортивних об'єктах:

- вважаю дуже доцільним – 1 бал;
- вважаю доцільним – 2 бали;
- не можу визначитися – 3 бали;
- не вважаю доцільним – 4 бали;;
- не має ніякого сенсу – 5 балів.

Шкала оцінки результатів анкетного опитування становить: 25-15 балів – низька ступінь позитивної особистої мотивації; 14-10 балів – середня ступінь позитивної особистої мотивації; 9 і нижче балів – висока ступінь позитивної мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності.

З використанням розробленої анкети та бальної шкали оцінки отриманих даних була проведена оцінка ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності студентів Національного університету фізичного виховання і спорту України, які навчаються на першому - четвертому курсах за напрямком підготовки «Фізична культура і спорт» з вивченням курсу дисципліни «Основи екології». Загалом було опитано 73 студента. Було встановлено, що 39 (53,0%) студентів мали середню ступінь, 29 (40,0%) високу ступінь і тільки 5 (7,0%) студентів мали низьку ступінь позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності.

Це дозволило виділити групи осіб, які мають недостатню позитивну особисту мотивацію до охорони довкілля та природоохоронної діяльності в сфері фізичної культури та спорту і потребують посилення мотивації.

Було рекомендовано, щоб виявленим за результатами анкетування студентам з низьким ступенем позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності була приділена особлива увага для поглиблення їх знань з екології, охорони довкілля та природоохоронної діяльності. Для цього можуть бути використані додаткові факультативні заняття з курсу дисципліни «Основи екології» (з елементами екології спорту).

Проведеними дослідженнями була показана можливість використання на практиці розробленої анкетно-опитувальної технології оцінки ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності.

Перспективи подальших досліджень. В подальшому будуть проведені дослідження з диференціацією оцінки ступеню мотивації в залежності від характеру діяльності в сфері фізичної культури і спорту.

Висновки. Розроблена анкетно-опитувальна технологія оцінки ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності в сфері фізичної культури і спорту. В проведених дослідженнях показана можливість використання на практиці розробленої анкетно - опитувальної технології оцінки ступеню позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

Було рекомендовано, щоб виявленим за результатами анкетування студентам з низьким ступенем позитивної особистої мотивації до охорони довкілля та природоохоронної діяльності була приділена особлива увага для поглиблення їх знань з екології, охорони довкілля та природоохоронної діяльності і повинні бути використані додаткові факультативні заняття з курсу дисципліни «Основи екології» (з елементами екології спорту).

Література

1. Імас Є.В. Екологія спорту: монографія/ Є.В. Імас, О.І. Циганенко, С.М. Футорний, О.В. Ярмолюк. – К.: Вид-во «Олімп. л-ра», 2018. – 256 с.
2. Кліменко М.О. Методологія та організація наукових досліджень (екологія): підручн./ М.О. Кліменко, В.Г. Петрук, М.Б. Мокін, Н.В. Вознюк. – Херсон: Олді плюс, 2012. – 474.
3. Котельников А.А. Методы позитивной мотивации охраны окружающей среды/ А.А. Котельников // Вестник ТГУ. – Вып.4(108). – 2012. – С.71 – 76.
4. Шевченко А.А. Анкетирование как технология организации корпоративных мероприятий/ А.А. Шевченко// Молодой ученый. – 2015. - №8(88). – С.698 - 701.
5. Berdus M. G. Sports ecological education and ecological sports/ M. G. Berdus // Modern Olympic sport for all. – Warsaw, 2002. – P. 236 – 237.
6. Deble M. Yee Age-Related Differences in Motivational Integration and Cognitive Control /Deble M. Yee, Sarah Adams, Asad Beck, Todd S. Braver Cognitive, Affective// J. Behavioral Neuroscience. - 2019. – February. - P.1–23.
7. Casper J. M. Sport Management and Natural Environment: Theory and Practice/ J. M. Casper, M. E. Pfahl. – Routledge, 2015. – 268 p.
8. Gandidzanwa Crectntia. Coming Full Circle: How Health Worker Motivation and Performance in Results-Based Financing Arrangements Hinges on Strong and Adaptive Health Systems /Crectntia Gandidzanwa, Ronald Mutasa, Irene Moyo, Chenjerai Sismayi //International Journal of Health Policy and Management - Article 5. – Vol. 8. - Issue 2. - February. – 2019. - P.101-111.
9. Herberg F. One more time: How do you motivate employees? / F. Herberg // Harvard Business Review. – 2003. – January. – P. 87 - 96.

Reference

1. Imas Ye. V. Ekolohiia sportu monografia /Ye. V. Imas, O. I. Tsyhanenko, S. M. Futorny, O. V. Yarmoliuk. – K.: Olimpiiska literatura, 2018. – 256 s.
2. Klymenko M. O. Metolohiia orhanizatstiiia naukovykh doslidzhen (ekolohiia): pidruchn. / M. O. Klymenko, V. H. Petruk, M. B. Mokin, N. M. Vozniuk. - Kherson: Oldi plus, 2012. – 474 s.
3. Kotelnikov A. A. Metodzi pozytivniya motyvaichiya ohrani okruzaucheiy sredzi/ A. A. Kotelnikov// Vestnyk TGU. - Vip. 4(108). – 2012. – S. 71-76.
4. Shevchenko A. A. Anketyroveniia kak tehnologiya korporativnih metropriyatiya/ A. A. Shevchenko// Molodoiia ucheniia. – 2015. - №8(88). – S.698 – 701.
5. Berdus M.G. Sports ecological education and ecological sports / M.G. Berdus // Modern Olympic sport for all. - Warsaw, 2002. - P. 236-237.
6. Deble M. Yee Age-Related Differences in Motivational Integration and Cognitive Control / Deble M. Yee, Sarah Adams, Asad Beck, Todd S. Braver Cognitive, Affective // J. Behavioral Neuroscience. - 2019 - February. - P.1-23.
7. Casper J. M. Sport Management and Natural Environments: Theory and Practice / J. M. Casper, M. E. Pfahl. - Routledge, 2015. - 268 p.
8. Gandidzanwa Srectntia. Coming Full Circle: How Health Worker's Motivation and Performance in Results-Based Financing Arrangements Hinges on Strong and Adaptive Health Systems / Crectntia Gandidzanwa, Ronald Mutasa, Irene Moyo, Chenieri Sismayi // International Journal of Health Policy and Management - Article 5. - Vol. 8. - Issue 2. - February. - 2019. - P.101-111.
9. Herberg F. One more time: How do you motivate employees? / F. Herberg // Harvard Rusiness Reviev. - 2003 - January. - P. 87 - 96.

Чехівська Ю. С.,

асистент

Гуренко О. А.,

старший викладач

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

РОЛЬ ТЕМПЕРАМЕНТУ ПІД ЧАС ВИБОРУ ТАКТИКИ ГРИ В НАСТІЛЬНИЙ ТЕНІС

В статті розглянуто та проаналізовано основні типи темпераменту. Міцність нервових процесів є показником працездатності нервових клітин і нервової системи в цілому, що є важливим фактором для тенісиста. Проведений аналіз досліджень за допомогою темпінг-тесту та тесту на визначенні темпераменту за методикою Айзенка. У тестуванні взяли участь 20 спортсменів-тенісистів (I розряд), за результатами проведеного порівняльного аналізу відповідності результатів темпінг-тесту до типу темпераменту спортсмена. Особливості врахування психофізичних якостей спортсмена відповідно до темпераменту під час гри в настільний теніс. Також врахування індивідуальних особливостей, які дають перевагу над суперником. Надаються рекомендації, що веденням та контролем над гри відповідно до темпераменту гравця. Прийоми, які може використовувати тренер під час тренувального процесу з урахуванням особливостей темпераменту спортсмена.

Ключові слова: настільний теніс, темперамент, тактика, спортивна підготовка.

Чеховская Ю. С., Гуренко А. А. Роль темперамента во время выбора тактики игры в настольный теннис. *В статье рассмотрены и проанализированы основные типы темперамента. Прочность нервных процессов является показателем работоспособности нервных клеток и нервной системы в целом, что является важным фактором для теннисиста. Проведенный анализ исследований с помощью темпинг-теста и теста на определении темперамента по методике Айзенка. В тестировании приняли участие 20 спортсменов-теннисистов (I разряд), по результатам проведен сравнительный анализ соответствия результатов темпинг-теста к типу темперамента спортсмена. Особенности учета психофизических качеств спортсмена в соответствии с темпераментом во время игры в настольный теннис. Также учета индивидуальных особенностей, которые дают преимущество над соперником. Предоставляются рекомендации, ведением и контролем над игрой в соответствии с темпераментом игрока. Приемы, которые может использовать тренер во время тренировочного процесса с учетом особенностей темперамента спортсмена.*

Ключевые слова: настольный теннис, темперамент, тактика, спортивная подготовка.

Chekhivska I., Hurenko O. The role of temperament when selecting the tactic in playing table tennis. *The article reviewed and analyzed the main types of temperament. The strength of nerve processes is an indicator of the efficiency of nerve cells and the nervous system as a whole, which is an important factor for a tennis player. The analysis of research using the Temping test and the test for the determination of temperament according to the method of Eysenck. 20 tennis players (I rank) took part in the testing; according to the results, a comparative analysis of the compliance of the results of the Tempo test to the type of temperament of the athlete was carried out. Features of accounting psychophysical qualities of an athlete in accordance with the temperament while playing table tennis. Also taking into account the individual characteristics that give an advantage over the opponent. Provides guidance, management and control of the game in accordance with the temperament of the player. Receptions that the trainer can use during the training process, taking into account the characteristics of the athlete's temperament.*